

JOHN LOCKE (1632-1704)

La teoria de la propietat.

La forma de la propietat, l'origen de la propietat i els efectes d'aquesta en la societat es un debat llunyà. Trobem en **Locke un dels primers filòsofs que planteja la legitimació i els límits a la propietat privada**. Locke dedica tot el Capítol 5 (*de la "propietat"*) del *Segon*

tractat sobre el govern civil, a explicar amb detall la seva teoria essencial.

Locke trenca amb la tradició anterior (autors que defensaven que la propietat tenia el seu origen en el consentiment dels homes). En canvi, Locke defensa que la propietat és un dret anterior a aquest consens, un dret que els homes han de reconèixer. «V. 26.- *Déu que ha donat el món a tots els homes en comú, els ha donat també la raó per a fer-ne ús de la manera més profitosa i convenient per a la vida: tots els fruits que la Terra naturalment produeixi totes les bèsties que nodreix pertanyen a la humanitat en comú, ja que són producte de la mà espontània de la natura i ningú no té, en principi, cap domini privat, excloent, de la resta de la humanitat, sobre cap d'ells perquè aquest és el seu estat natural*».

Segons Locke, **el treball és la via d'accés a la propietat. Em pertany tot allò que pugui apropiar-me amb el meu treball, doncs el treball es el més personal i la més innegable propietat de l'home**. «V. 27.- *[el treball] ha establert una distinció entre aquelles coses [les que tenen propietari] i les comunals i els ha afegit quelcom més que allò que la natura, la mare comuna de tot, els havia atorgat*».

Locke creu que hi ha dos tipus d'activitat laboral sobre les coses:

- El primer, més simple, té lloc quan l'home s'apodera d'alguna cosa que separa del conjunt de les coses comunes i la posa a la seva disposició d'una forma passiva per part de l'objecte. Així, per exemple, quan cacem o pesquem el fruit del nostre treball és nostre. Però la propietat no és la simple apropiació de la terra o dels seus fruits. Té límits derivats del bé comú i no es poden acaparar propietats:

«V. 31.- Potser se m'objectarà que, si el fet de collir les glans o qualssevol altres fruits de la Terra ja ens hi dóna un dret, aleshores qualsevol podrà acaparar-ne tants com vulgui; a la qual cosa respondré que no és pas així. La mateixa llei natural, alhora que ens atorga la propietat, ens hi posa uns límits».

- El segon, el més important des del punt de vista històric, té lloc quan el treball produeix una transformació de l'objecte fent-ho diferent de la resta d'objectes similars. Treballant per adquirir la propietat no s'espolia ningú. «V. 32.- Però com que la base principal de la propietat no són pas els fruits de la Terra ni les bèsties que l'habiten, sinó la terra mateixa atès que conté i empara totes les altres coses, em sembla evident que n'adquireix la propietat de la mateixa manera. Tanta terra com l'home llauri, sembri, adobi i cultivi i de la qual utilitzi el producte, serà de la seva propietat».

La propietat també depèn d'un altre principi previ: el de conservació. Segons aquest últim, l'home no ha danyar-se ell mateix, ni fer mal als altres, ni malmenar les coses naturals. És un principi oposat al de malbaratament, habitual en la societat nobiliària. El principi natural de conservació limita la propietat, ja que només legitima l'home per apropiarse del necessari per al seu manteniment, sempre que no es corrompi. «V. 31.- En la mesura en què hom pot fer ús, en benefici propi, dels béns terrenals abans no es deteriorin, li és permès de constituir-se'n en propietari mitjançant el seu treball. Fora d'això, tanmateix, la resta ja no li pertoca i continua essent dels altres. Déu no creà res perquè l'home ho fes malbé o ho destruís».

Mitjançant el treball s'aconsegueix una fusió entre la persona i l'objecte que transforma, al que posa un segell personal. Aquesta mateixa via d'accés a la propietat és la que, al mateix temps, estableix els límits a la capacitat d'adquisició de béns: **Només ens pertany allò que ens apropiem amb el treball.** Més enllà d'això i del que un necessita ja no és propietat nostra, sinó d'algú altre. Així, si un home és capaç de llaurar un gran terreny de camp i obtenir una gran collita, tota la recol·lecta serà legítimament seva, sempre i quan aquesta no se li faci malbé per no haver pogut consumir-la o utilitzar-la. **No obstant,** la possibilitat de que els béns es facin malbé (la fruita i la carn es podreixi, el vi es torni agre o els ramats morin) s'elimina amb **la invenció de la moneda,** un objecte durador que els homes poden guardar sense que es podreixi, i que per consens mutu, poden utilitzar per a canviar per altres béns.

Segons el que explica Locke que són els límits de la propietat, s'entén per “el que un necessita” exactament el mateix que per “el que un pot arribar a utilitzar al llarg de la seva vida”. Doncs la acumulació de diners sí que és legítima. En paraules de Locke, “algú traspassa els límits del que li correspon en justa propietat **no per acaparar moltes coses, sinó per permetre que se li facin malbé inútilment en el seu poder.**”

Per una banda, doncs, el dret de propietat no neix del consentiment de l'home, ja que depèn un principi de dret natural previ.

D'altra banda, Locke reconeix l'existència de determinades coses que es poden conservar sense que es corrompin, com l'or, la plata o els diamants. Per a aquestes coses, considera que no existeix cap límit natural d'apropiació i acumulació. Per això, tan aviat com els homes

acorden donar-los valor, es converteixen en instruments de canvi, en diners.

El principi de conservació, conjugat amb el consentiment, serveix per justificar una propietat il·limitada. La propietat privada és bona perquè augmenta el valor de les coses. Per això, en un text que després blasmarà Rousseau al Discurs sobre l'origen de la desigualtat, Locke afirma que: «V. 37.-[...] aquell qui s'apropia d'un tros de terra mitjançant el seu treball, no disminueix, sinó que augmenta, les provisions comunes de la humanitat. Parlant amb termes més precisos: de les provisions que serveixen per al manteniment dels homes, en produeix deu vegades més un acre de terra tancada i cultivada que no pas una mateixa extensió de terra, d'idèntica riquesa, però inculta i comunal».

Locke s'esforça en demostrar que el treball és sempre legítim, perquè és productiu, i per tant la propietat privada és beneficiosa per la humanitat, per que deriva del treball.

Posteriorment, en el capítol IX (*De les finalitats de la societat política i el govern*), **Locke amplia el concepte de propietat, i el fa extens, a part de les rendes obtingudes pel treball, a la vida i a les llibertats. Això ho considera per que aquests tres conceptes són els que els homes volen preservar al unir-se en societat política, i els que tot governant te que protegir i garantir als seus súbdits.**

Anàlisi de la Propietat de Locke

La teoria de Locke permet reconciliar llibertats personals amb propietat privada. Això encaixa perfectament amb el que buscava la burgesia de l'època.

En Locke, l'objectiu del **contracte social** es vetllar per les propietats, la moneda permet ampliar la propietat privada, només els que tenen propietat poden formar part de la societat civil...

La seva idea de propietat privada, amb certs matisos, s'ha acceptat i generalitzat arreu del món. Tant en la concepció global de Locke d'incloure-hi la vida i la llibertat, que avui en dia es consideren drets inalienables (reconeguts així pels Drets Humans i per la carta de les Nacions Unides, com per nombroses constitucions i declaracions de drets arreu del món) o com el dret literal a la propietat privada, entenent com a particular tot allò que una persona s'ha guanyat amb el seu treball. En la constitució espanyola, l'article 33.1 reconeix el dret a la propietat privada i a l'herència, i en articles posteriors es regulen altres principis econòmics, com la llibertat d'empresa, els convenis col·lectius o la planificació. Podríem dubtar sobre la realitat que les grans fortunes corresponguin realment al treball d'algú (o dels seus antecessors), però de manera global la humanitat ho entén així. Els països d'inspiració socialista que van intentar altres sistemes de propietat han vist caure el seu sistema, i encara està obert el debat de si això es deu a la inviabilitat de l'abolició de la propietat privada o a altres causes que van afectar aquests països en el context històric en que ho van intentar.

Bibliografia

Locke, J. 1690. *Segundo tratado sobre el gobierno civil. Un esayo acerca del verdadero origen, alcance y fin del gobierno civil.* Alianza editorial, 1990

Alcoberro, R. *Locke i la propietat. Materials per a una lectura del capítol V del segon tractat sobre el govern civil.* Extracte de la web: alcoberro.info